

Samarbejdsaftalen om genoptræning – forkortet udgave

Formål

Formålet med samarbejdsaftalen om genoptræningsområdet er at sikre effektive og sammenhængende genoptræningsforløb af høj kvalitet, og uden unødigt ventetid, for patienter som efter en hospitals-indlæggelse har et lægefagligt begrundet behov for genoptræning. Endvidere er formålet at sikre grundlaget for patientens frie valg af genoptræningssted.

Målgruppe

- Alle patienter, både børn, unge og voksne, der efter udskrivning har et lægefagligt vurderet behov for genoptræning.¹
- Specifikke grupper af patienter, der tillige har behov for andre ydelser fra kommunerne.
- Læger, ergoterapeuter, fysioterapeuter og andre faggrupper på hospitalerne – herunder sundhedspersoner på privathospitaler og praktiserende speciallæger, som har en aftale med Region Nordjylland.
- Ergoterapeuter, fysioterapeuter, læger og andre faggrupper, som er tilknyttet re-habiliterings/genoptrænings- afdelinger/centre i region, i kommuner og ved private leverandører.

Definitioner

Genoptræning efter Sundhedsloven defineres som:

”En målrettet og tidsafgrænset samarbejdsproces mellem en patient/borger, eventuelt pårørende og personale. Formålet med genoptræning er, at patienten/borgeren opnår samme grad af funktionsevne som tidligere eller bedst mulig funktionsevne; bevægelses- og aktivitetsmæssigt, kognitivt, emotionelt og socialt”.
”Genoptræning omfatter træning af kroppens funktioner og træning af aktiviteter, dvs. træning af funktionsnedsættelse i relation til fx bevægeapparatet og aktivitetsbegrænsninger”.

Opstart af genoptræning defineres som det første møde mellem borgeren og den sundhedsperson, der skal forestå hele eller dele af genoptræningen.

I forhold til opstart af genoptræning, **tæller udskrivningsdagen som dag 0.**

Kort beskrivelse

Arbejdsdeling

Arbejdsdelingen følger Sundhedslovens bestemmelser på genoptræningsområdet;

Kommunerne har myndigheds- og finansieringsansvaret for al genoptræning efter Sundhedsloven, når patienten er udskrevet fra hospitalet.

Genoptræningsplanen skal angive om patienten har behov for;

- Almen genoptræning, specialiseret genoptræning eller rehabilitering på specialiseret niveau

Almen genoptræning kan være på enten basalt eller avanceret niveau. Når en patient er henvist til almen genoptræning, skal kommunen på baggrund af en sundhedsfaglig vurdering, og som et led i visitationen, angive, om patienten skal modtage genoptræning på basalt eller avanceret niveau.

Hospitalerne har ansvaret for at yde den specialiserede ambulante genoptræning i følgende situationer:

- Hvis patienten har behov for genoptræningsindsatser, der varetages af personer med specialiserede kompetencer indenfor deres fagområde, og med krav til tæt koordinering af genoptræning, udredning og ambulante hospitalsbehandling.

¹ Hjerneskadeområdet har sine egne samarbejdsaftaler for henholdsvis voksne med erhvervet hjerneskade og børn og unge med hjerneskade – se referencelisten.

- Hvis genoptræningen af hensyn til patientens sikkerhed, forudsætter mulighed for bistand fra andet sundhedsfagligt personale, som kun findes i hospitalsregi.

Private leverandører spiller en fremtrædende rolle i relation til arbejdsdelingen både, hvad angår hospitaler og kommuner.

Privathospitaler og speciallæger er forpligtiget af standardkontrakten mellem Danske Regioner og Brancheforeningen for Privathospitaler og klinikker, og skal generelt leve op til de krav, der beskrives i vejledning for genoptræning og de lokale sundhedsaftaler.

Således gælder det for de private leverandører i forbindelse med **det frie udvidede sygehusvalg**:

- At det private sygehus vurderer, behovet for genoptræning efter endt sygehusbehandling, og ved behov udarbejder en genoptræningsplan.
- At det skal fremgå af genoptræningsplanen, hvor den er udarbejdet, når denne fremsendes til kommunen eller sygehuset.
- At genoptræningsplanen sendes elektronisk i henhold til MedCom standarden G-GOP.

I situationer, hvor en patient bliver udskrevet fra et privathospital efter at have modtaget **behandling for egen regning (fx via en sundhedsforsikring)**, skal privathospitalet sende patienten til bopælsregionens hospitals' relevante speciale, med henblik på vurdering af behovet for genoptræning.

Når en kommune indgår aftaler med **private fysio- eller ergoterapeuter**, om at varetage dele af kommunens genoptræning, så er det kommunen selv, som aftaler rammerne for samarbejdet.

I forhold til de **private aktører, som KL indgår aftaler med**, vil der i disse aftaler være beskrevet, hvilke krav de private leverandører skal leve op til omkring fx faglige kvalifikationer og adgangsforhold. Borgerens hjemkommune har ret til at bede om dokumentation for opstart og indhold i det konkrete forløb. Desuden kan kommunen stille krav om, at leverandøren kommunikerer med kommunen via sikker kommunikation.

Private leverandører af genoptræning skal **samarbejde og kommunikere med kommuner og hospitaler i den form og den udstrækning, det er nødvendigt for at sikre koordinering med evt. andre indsatser**, og for at sikre den størst mulige sammenhæng i patientforløbet. Er der krav til registrering i relation til typen af genoptræning, har den private leverandør tillige ansvaret for at dette sker.

Beskrivelser af de aftaler, som KL indgår med private aktører kan findes på "Mingenoptraening.dk", hvor der også findes en liste over de leverandører, der er indgået aftaler med.

Genoptræningsplaner

Inden udskrivning fra hospitalet sker en **afklaring af patientens behov for genoptræning**. Afklaring af patientens behov sker ved en lægefaglig vurdering, men i praksis kan lægen vælge at delegere vurderingen af behovet, samt udarbejdelse af genoptræningsplanen til andet sundhedsfagligt personale, herunder fx til fysio- eller ergoterapeuter, hvilket generelt tilrådes.

Patienten skal give sit samtykke til udarbejdelse af en genoptræningsplan, og planen skal udarbejdes i samarbejde med patienten, og skal udleveres til denne ved udskrivelse fra hospitalet. **Genoptræningsplanen** sendes desuden til patientens hjemkommune, patientens egen læge og hvis der er tale om specialiseret genoptræning til det hospital, der skal forestå genoptræningen. I de tilfælde, hvor borgeren benytter sig af det frie valg i relation til almen genoptræning eller rehabilitering på specialiseret niveau, er det hjemkommunen der sørger for at videresende genoptræningsplanen til den aktør, som skal forestå genoptræningen / rehabiliteringen.

Når en patient vurderes i forhold til behov for genoptræning, og det viser sig, at **patienten ikke har et behov for genoptræning**, skal det **journalføres** og tilføjes i epikrisen til egen læge, så patienten selv og egen læge kan se, at der har fundet en vurdering sted.

I de tilfælde, hvor **en patient vælger ikke at få lavet en genoptræningsplan** skal det **anføres i journalen**. Det tilføjes ligeledes i epikrisen til den praktiserende læge. Hospitalet skal i dette tilfælde informere patienten om, at der i så fald ikke kan iværksættes genoptræning på bopælskommunens regning.

Tidsfrister for opstart af genoptræning

Bekendtgørelsen angiver, at der skal fastsættes en **tidsfrist for opstart af genoptræningen**, hvis der er et sundhedsfagligt begrundet behov for det, og når det gælder almen genoptræning eller rehabilitering på specialiseret niveau, at det afviger fra den gældende tidsfrist på 7 kalenderdage i kommunerne, som beskrevet nedenfor. Et sundhedsfagligt begrundet behov er, hvis genoptræningen skal igangsættes uden ventetid (v. almen genoptræning/rehabilitering på specialiseret niveau hurtigere end 7 kalenderdage) eller, hvis genoptræningen skal udskydes (v. almen genoptræning/rehabilitering på specialiseret niveau til senere end 7 kalenderdage) fx af hensyn til en igangværende behandling.

- Det er i den forbindelse vigtigt, at behovet er velbeskrevet og fagligt begrundet.

I de tilfælde, hvor genoptræningsplanen angiver, at der er behov for enten almen genoptræning eller rehabilitering på specialiseret niveau i kommunerne, gælder grundlæggende følgende regler;

- 1) Senest 4 kalenderdage efter borgerens udskrivelse fra hospitalet, skal kommunen informere borgeren om, hvor og hvornår kommunen kan tilbyde opstart af genoptræning, samt hvilken type genoptræning kommunen har vurderet, at borgeren har brug for (basal eller avanceret).
- 2) Såfremt kommunen ikke indenfor 7 kalenderdage kan tilbyde borgeren opstart af genoptræning, har borgeren ret til frit at vælge mellem de private aktører, som KL har indgået aftaler med i relation til den type af genoptræning (fagområde og niveau), som borgeren har brug for.

Igangsætning af et genoptræningsforløb skal altid indeholde en **rådgivning til borgeren omkring mulighederne for frit eller udvidet frit valg af genoptræningssted**. Er der tale om specialiseret genoptræning på et hospital, så er det hospitalet, som har ansvaret for at give denne rådgivning, og er det almen genoptræning eller rehabilitering på specialiseret niveau i en kommune, så er det kommunens ansvar. Se den nærmere beskrivelse af reglerne i selve **samarbejdsaftalen (side 6)** (link).

Kontaktoplysninger

For at øge kvalitet og sammenhæng i genoptræningen, **skal genoptræningsplaner altid indeholde navn på den terapeut eller læge på hospitalet**, der har trænet/behandlet patienten og/eller udarbejdet genoptræningsplanen. På denne måde sikres det, at de kommunale sundhedsfolk let kan komme i kontakt med det sundhedspersonale på hospitalet, som kender patientens forløb og baggrunden for genoptræningsplanens indhold og udformning. Hvis en genoptræningsplan indeholder resultater af specielle undersøgelser, kan det fremgå af GOP'en, hvem der har udført disse undersøgelser. Der er desuden, mulighed for at indsætte navne på deltagerne i det behandlende team, men det er ikke et krav.

Genoptræningsplanen anviser en kommunal og en regional kontaktperson for den enkelte patients genoptræningsforløb. Før der er udpeget en trænende terapeut, angives ergo/fysioterapiafdelingen på de enkelte hospitaler eller visitationen/myndighedsafdelingen i de enkelte kommuner, som kontakt.

Referencer

- [Bekendtgørelse om genoptræningsplaner og om patienters valg af genoptræningstilbud efter udskrivning fra sygehus\(2018\).](#)
- [Vejledning om genoptræning og vedligeholdelsestræning i kommuner og regioner \(2018\).](#)
- ["Samarbejdsaftale for voksne med erhvervet hjerneskade"](#)
- ["Samarbejdsaftale for børn og unge med hjerneskade"](#)